

SPECIFIČNOST POLICIJSKIH ODNOSA S JAVNOŠĆU: KRIMINALISTIČKI ASPEKTI

SAŽETAK:

Djelovanje policije u demokratskom društvu podrazumijeva javnost njenog rada, gdje policija ima obavezu a u pojedinim slučajevima i potrebu, hitnog informisanja javnosti o događajima (krivičnim djelima) koji su od njenog interesa i koji u datom trenutku utiču na ukupno stanje sigurnosti. Imajući u vidu značaj policijskog djelovanja unutar države, te složenost policijskih poslova i zadataka koji se prvenstveno ogledaju u suprostavljanju kriminalitetu, savremena policija ima potrebu da, u okviru svoje organizacije, između ostalog, uspostavlja savremene policijske odnose s javnošću kojima će procesno zadovoljiti pravne i kriminalističke aspekte ovakvih odnosa, koji u sebi sadrže brojna zakonska ograničenja, odnosno normiranost propisima koja je izraženija nego u drugim područjima odnosa s javnošću; pronaći balans između transparentnog i otvorenog informisanja javnosti i čuvanja tajnosti podataka važnih za kriminalistička istraživanja ili provođenja drugih policijskih poslova; poštivati ljudska prava, a posebno prava osjetljivih skupina (djece, žena, žrtava krivičnih djela i sl.); djelovati u kriznim situacijama jer teška krivična djela i drugi sigurnosni događaji nerijetko poprimaju obilježja krize, pa zahtijevaju i kvalitetno krizno komuniciranje.

Dakle, policijski odnosi s javnošću predstavljaju veoma kompleksnu oblast policijskog rada i sve više od policije zahtijevaju jasno pravno i kriminalističko uređivanje i postupanje, kako bi se javnosti saopštilo dovoljno (kvantitativno i kvalitativno) informacija u toku bilo koje faze provođenja kriminalističke

istrage odnosno krivičnog postupka.

U radu se obrađuje multidisciplinarnost policijskih odnosa s javnošću kao i njegove kriminalističke specifičnosti kojima se razlikuje od odnosa s javnošću drugih državnih organizacija i privatnih preduzeća.

Ključne riječi: policija, policijski odnosi s javnošću, kriminalistika.

1. UVODNA RAZMATRANJA

Djelovanje policije u demokratskom društvu (stavovi izneseni u ovom radu predstavljaju osobna promišljanja autora, a ne Policije Brčko distrikta BiH), između ostalog, podrazumijeva njenu otvorenost i transparentnost odnosno mogućnost uvida javnosti u njen rad. U provođenju Ustavom i zakonima definisane društvene uloge, policija ima obavezu (a i potrebu) za razvijanjem kvalitetnih odnosa s javnošću-građanima. U ostvarivanju ove uloge, Policija ima obavezu, a u pojedinim slučajevima i potrebu, hitnog informisanja javnosti o događajima koji su od njenog interesovanja i koji, u datom vremenu i na određenom području, u velikoj mjeri utiču na ukupno stanje sigurnosti na tom području. Pored toga, policija ima potrebu izgradnje prevencije kriminaliteta, te provođenja radnji u oblasti sprečavanja i suzbijanja kriminaliteta, gdje putem policijskih odnosa s javnošću ostvaruje svoju preventivnu (i proaktivnu) ulogu, te ostvaruje pozitivne radnje koje imaju uticaja na otkrivanje krivičnih djela, provođenje istraga, prikupljanja dokaza i otkrivanje izvršilaca, njihovo procesuiranje i u konačnici ostvarivanje generalne prevencije. Ovu oblast policijskog rada, svakako nije lako provoditi, s obzirom da se policija u različitim ulogama svoga rada pojavljuje prvenstveno kao nosilac prevencije, a zatim i represije, što ponekad nailazi i na osude javnosti-građana ukoliko javnost nije u dovoljnoj mjeri obaviještena, upoznata ili nije jasno i dovoljno razumjela da su te radnje, koje je preduzela policija, u korist sigurnosti cjelokupne zajednice. **Potrebno je napomenuti da je policija raspeta između potrebe uvida javnosti u njen rad, to jest poštivanja načela „javnosti rada“ na jednoj strani i na drugoj strani (u određenim slučajevima), potrebe provođenja kriminalističkih istraga, pa i prikrivenih kriminalističkih radnji, što u radu i postupanju policije zahtijeva tajnost cjelokupne istrage ili nekog njenog segmenta.**

Posebna dužnost i obaveza policije proizilazi u slučajevima nastanka teških i složenih krivičnih djela koja, po svom načinu izvršenja, posljedicama i dr., uznemire široku javnost. Potrebe tada nalažu da policija hitno, pravovremeno, istinito, kvantitativno i kvalitativno, informiše javnost o krivičnom djelu, vrsti takvog djela, mjerama i radnjama koje je preduzela i/ili preduzima na saniranju posljedica, kao i radnjama na otklanjanju uzroka i sprečavanja za nastanak takvih novih krivičnih djela. Sve to ima za cilj sprečavanje nastanka straha, panike i

uznemirenosti, te zadobijanja povjerenja građana u rad policije i državnih institucija. Poštujući načelo "javnosti rada", koje je jedno od temeljnih načela rada u demokratskom društvu, policija ima potrebu da hitno reaguje i pruži adekvatne informacije javnosti, te ima obavezu da u najkraćem mogućem roku odgovori na zahtjeve medija, za takvim informacijama, i tako svojim "brzim postupanjem", nerijetko, putem saopštenja za javnost, izjavama službenika, fotografijama i video snimcima svojih akcija, povrijede i ljudska prava ili ugroze istražne radnje koje se preduzimaju na istraživanju krivičnih djela ili tajnosti podataka.

Dakle, obavljanje tih zadataka od policije zahtijeva održavanje određene ravnoteže između efikasnosti rada na istraživanju, otkrivanju, gonjenju i procesuiranju izvršilaca krivičnih djela i poštovanja temeljnih ljudskih prava svih osoba koja se u okviru policijskog postupanja "obrađuju" (osumnjičenih odnosno optuženih za izvršenje krivičnih djela, žrtava i svjedoka i drugih osoba), te na drugoj strani poštovanja prava i slobode medija i javnosti da dobiju informacije iz policije. S tim u vezi, informacije koje se saopštavaju iz policije moraju prolaziti jasne zakonom predviđene procedure, kriminalistički obrađene, istinite, te kvantitativno i kvalitativno određene, kako se ispoštovao maksimum propisanih ljudskih prava i etičnosti i kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri spriječilo iznošenje informacija kojima bi se povrijedila tajnost kriminalističkih istraga i postupanja.

Ovaj rad prije svega ima za cilj da jednim dijelom prikaže i ukaže na složenost policijskih odnosa s javnošću odnosno da kroz njegovu kriminalističku teoriju i praksu ponudimo neka praktična uputstva i rješenja za postupanja u određenim složenim slučajevima, kako bi policija kroz adekvatnu saradnju sa javnošću-građanima bila efikasnija u suprostavljanju kriminalitetu.

2. POLICIJSKI ODNOSI S JAVNOŠĆU

Od ranih oblika razvoja čovječanstva postojali su različiti oblici povezivanja ljudi i njihovog međusobnog informisanja. Za te odnose među ljudima odnosno povezanost i informisanje moglo bi se reći da su na neki način imale svoj uticaj na kasniji nastanak i razvoj odnosa s javnošću. Odnosi s javnošću u okvirima organizacija i institucija imaju značajnu ulogu u uspostavljanju i razvoju saradnje, razumijevanja i komunikacije organizacije sa njenom javnošću (O odnosima s javnošću vidi Blek S. (2003.), *Odnosi s javnošću*, Clio, Beograd., Mirosavljević M. (2008.), *Odnosi s javnošću*, Banja Luka, Tomić Z. (2008.), *Odnosi s javnošću- teorija i praksa*, Synopsis, Zagreb.). Ne upuštajući se dublje u samo obrazlaganje pojmovnog određenja i definisanja odnosa s javnošću i njegove uloge u organizacijama, ovdje ćemo, za potrebe ovog rada i jasnijeg uvida u ovu oblast, navesti definiciju koju je na temelju analize 472 definicije odnosa s javnošću kreirao Rex Harlow, gdje ističe da su „odnosi s javnošću zasebna funkcija upravljanja koja pomaže u uspostavljanju i održavanju uzajamne

komunikacije, razumijevanja prihvatanja i saradnje između organizacija i njene javnosti. Oni uključuju upravljanje problemima ili temama, pomažu upravi da bude stalno informisana o javnom mnjenju te da usagласi svoje djelovanje s njim, definišu i ističu odgovornost uprave u službi javnog interesa, pomažu upravi da ide u korak s promjenama i korisno ih primjenjuje, služe kao sistem blagovremenog upozorenja koji pomaže da se predvide trendovi, koriste istraživanja, kao i valjanu etičku komunikaciju kao svoje glavno oruđe“ (Rex Harlow je sakupio gotovo 500 definicija onoga što se kratko naziva PR (Public Relations) ili odnosi s javnošću. On je analizirao 472 različite definicije objavljene između 1900-ih i 1976. godine te je dao navedenu definiciju. Đajić M., et all. (2012.) *Priručnik za odnose s javnošću za službenike za odnose s javnošću u organima uprave Bosne i Hercegovine*, Ured koordinatora za reformu javne uprave, Sarajevo.).

Imajući u vidu navedeno, kao i to da većina teoretičara policijskog rada u svojim naučnim obrazloženjima ističu da je jedan od osnovnih postulata policijskog rada dobra saradnja sa građanima-javnošću i da je potrebno izgrađivati dobre odnose s javnošću (britanski ministar unutrašnjih poslova Robert Peel, 1829. godine u Zakonu o poboljšanju kvaliteta rada policije u Londonu, daje principe koji se odnose na profesionalno ponašanje policajaca a posebno kao jedan od osnovnih principa, koji se odnose na policiju i njene, moglo bi se reći odnose s javnošću, gdje se navodi princip – „blagovremeno izvještavanje o kriminalu kao esencijalni zadatak“.), te da policija bez adekvatne pozitivne slike u javnosti nije u mogućnosti obavljati svoje poslove i zadatke, ovdje je potrebno ukazati na „policijske odnose s javnošću“ (*Police Public Relations*), (dr. Janez Pečar i Vinko Sklar, 1973. godine, koriste pojam „milicionarski odnosi s javnošću“. Vidi Pečar J., Sklar V. (1973.), *Milicionarski odnosi s javnošću*, Savezni sekretarijat za unutrašnje poslove, Beograd. Termin „policijski odnosi s javnošću“ u literaturi je prisutan i u Krstić O.(2005.), *Kriminalistička prevencija i prognostika*, Grafomark, Banja Luka.). O policijskim odnosima sa javnošću danas se govori sa različitih aspekata, međutim u literaturi je prisutan nedostatak definicija koje bi u cjelokupnom sadržaju objasnile šta se podrazumijeva pod ovim pojmom, međutim mi ćemo navesti definiciju koja se navodi u Strategiji za odnose s javnošću Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Hrvatske, gdje se navodi da su “odnosi s javnošću funkcija upravljanja koja uspostavlja i održava obostrano korisne odnose između ministarstva i raznih dijelova cjelokupne javnosti, o čijim procjenama, prihvatanju, razumijevanju i povjerenju ovisi uspjeh ministarstva, odnosno policije. Detaljnije, odnosi s javnošću se bave procjenom ruštvenih stavova i javnog interesa u pojedinom trenutku, na čemu temelje strategije i postupci Ministarstva unutarnjih poslova kao institucije i postupke pojedinaca iz sistema ministarstva, te izrađuju planove i provode programe za podizanje ugleda i sticanje dobrog imidža i razumijevanja javnosti” (Strategija za odnose s javnošću Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske, preuzeto sa www.mup.hr). Dakle, policijski odnosi s javnošću pored otvorenosti i transparentnosti

policije, odnosno informisanja javnosti o aktivnostima policije i informisanja io događajuma, imaju potrebu zadobijanja povjerenja javnosti u policijski rad, te dobijanja povratnih informacija od iste te javnosti, a sve u cilju kvalitetnijeg suprostavljanja svim oblicima ugrožavanja sigurnosti. Važno istaći da policijski odnosi s javnošću, ne samo što imaju ulogu „klasičnih” odnosa s javnošću odnosno PR-a (*Public Relations*) nekih kompanija, nego imaju i nešto više od toga posebno imajući u vidu da policija svojim pravovremenim, jasnim i pravilnim djelovanjem, u određenim slučajevima, ima ulogu da smiri nastalu uznemirenost građana, koja može biti izazvana ugrožavanjem sigurnosti (kao što su na primjer masovna narušavanja javnog reda i mira, masovni i nasilnički kriminalitet, teroristički napadi, elementarne nepogode i sl.). S tim u vezi, ukazujemo da to nisu samo poslovi PR odnosno poslovi odnosa s javnošću nekih privrednih subjekata ili organizacija, nego se radi o složenijim radnjama i procesima po osnovnu ljudsku potrebu, to jest potrebu za sigurnošću.

U vezi sa navedenim, kada govorimo o policijskim odnosima s javnošću, važno je istaći da suštinu policijske organizacije sačinjava niz odnosa unutar nje, između nje i drugih policijskih agencija, te između nje i javnosti uopšte. Policijski odnosi s javnošću zahtijevaju profesionalnost, uzimajući u obzir specifičnosti misije policije, kao i potrebe zauzimanja stabilnog položaja u javnosti. Policijski odnosi s javnošću kao oblast rada policije determinisan je brojnim činiocima i međusobnim odnosom vezanim za policijsku organizaciju, policijska postupanja, ponašanja policijskih službenika i zaposlenika, rad policijskog glasnogovornika-portparola i njegove sposobnosti i znanja, odnosa sa novinarima i odnosa sa medijima, ciljane javnosti, kao i cjelokupne odnose policijske organizacije prema ukupnoj javnosti. U svojoj službenoj društvenoj ulozi policija mora ostvariti interakciju sa različitim javnostima i „odgovarati” javnosti za svoj rad, odnosno informisati građane o preduzetim ili nepreduzetim radnjama u pronalaženju i rasvjetljavanju krivičnih djela kao i na pronalasku i gonjenju učinilaca krivičnih djela, te provoditi preventivne radnje. Na drugoj strani, mediji od policije traže informacije o različitim vrstama događaja-krivičnih djela (i lica), koje policija obrađuje, kao i istraga koje provode, a sve u cilju zadovoljenja interesa javnosti. Važno je istaći i da policijski odnosi s javnošću podrazumijevaju dvosmjernost komuniciranja policije s javnošću.

Kada govorimo o policijskim odnosima s javnošću uopšte, stavovi policije u ovoj oblasti se mogu se svesti na sljedeće:

1. nastojanja policije da razumije probleme javnosti, odnosno probleme zajednice,
2. adekvatno postupanje u rješavanju pitanja koja spadaju u djelokrug rada policije,
3. razumijevanje sopstvenih problema koji nastaju u javnosti,
4. pravilno predočavanje javnosti šta je policija u stanju da učini sa takvim problemima,

5. zajedničko i svjesno rješavanje pitanja i saradnja na područjima koja se tiču obje strane (javnosti i policije) - sprečavanje i suzbijanje kriminala” (Krstić O., 2005, opt.cit. str 28.).

Putem odnosa s javnošću policija ostvaruje svakodnevni kontakt s građanima. Policija kao jedne od glavnih ciljeva, u pogledu odnosa s javnošću, definiše:

- jasno i nedvosmisleno informisanje medija o događajima vezanim za policiju;
- informisanje građana i druge javnosti o radu policije, a radi stvaranja pozitivne slike i
- institucionalnog imidža policije;
- informisanje pripadnika policije o aktivnostima i procedurama u policiji;
- poboljšanje rada policije, unapređenje razumijevanja, uloge i odgovornosti policijskih
- službenika putem otvorenih, aktivnih i redovnih medijskih i javnih kampanja;
- pružanje prilike medijima da objasne rad i procedure u policiji;
- razvijanje saradnje i partnerstva s agencijama za sprovođenje zakona u zemlji i zemljama u
- regionu;
- razvijanje i sprovođenje potrebnog stepena odgovornosti u odnosu s medijima;
- sprovođenje standardne procedure rada u vezi odnosa s medijima (Instrukciji o standardnim procedurama ostvarivanja odnosa s javnošću Granična policija BiH i Pravilnik o odnosima s javnošću Policije Brčko distrikta BiH, april 2005. godina.).

Ovdje je značajno istaći da u policijskom radu u odnosima s javnošću možemo govoriti kroz dva različita pravca, koji u policijskoj praksi postoje. Prvi, za koji bi se moglo reći da se radi o preventivnom pravcu, koji se odnosi na sprovođenje određenih planiranih programa i radnji na poboljšanju ukupnog ugleda i imidža organizacije policije, odnosno njenog razvoja projekata i programa prevencije nastanka nezakonitih radnji a posebno krivičnih djela. Taj pravac se kontinuirano provodi. Drugi pravac se odnosi na reaktivni dio, to jest kako odgovoriti na određene konkretne probleme odnosno događaje, kada dođe do iznenadne uznemirenosti javnosti-građana i kako se snaći, postupati i odgovoriti svim zahtjevima i potrebama u kriznim situacijama i promjenljivim okolnostima, te kako na najbolji, najprihvatljiviji način provoditi zacrtane ciljeve policijske organizacije u ovakvim slučajevima.

Ono što posebno karakteriše policijske odnose s javnošću jesu aktivnosti kada je potrebno, posebno u kriznim situacijama (teškim krivičnim djelima nasilničkog kriminaliteta, terorizama i slično, te velikim saobraćajnim nesrećama,

prirodnim katastrofama i drugo), putem policijskih odnosa s javnošću preuzmu aktivnu ulogu da kroz planski uređene istupe u javnosti, uznemirenu javnost smire i upoznaju o konkretnim radnjama koje policija i drugi državni organi preduzimaju na stvaranju sigurnosti i na taj način preventivno djeluje na cjelokupnu situaciju, odnosno da je “medijski pokriju” i javnosti upute jasne i neophodne informacije. Ukoliko se brzo djeluje spriječit će se netačne i neobjektivne informacije koje mogu da izazovu veoma veliki strah i pojačanu uznemirenost građana, na što policija mora što prije reagovati i, blagovremenom i pravilnom aktivnošću, kroz policijsko informisanje javnosti spriječiti ili pak u određenoj mjeri ublažiti. Dakle, imajući u vidu sve navedeno možemo kazati da su policijski odnosi s javnošću prije svega namjerna, dvosmjerna i planska aktivnost policije da kroz svoje djelovanje ostvaruje sopstveni i javni interes zasnovan na zakonskim odredbama radi obostrane koristi. Namjerna aktivnost se odnosi prije svega na to da policija ima namjeru da ostvaruje saradnju i kontakte sa građanima, da je „otvorena“ za saradnju u svim pogledima prema javnosti i drugo. Dvosmjerna aktivnost ima za cilj da policija ne samo što pruža informacije, putem policijskih odnosa s javnošću prikuplja informacije i iste koristi u svome radu, posebno u oblasti otkrivanja i rasvjetljavanja krivičnih djela.

2.1. Komunikacijski alati u policijskim odnosima s javnošću

U policijskim odnosima s javnošću koriste se različiti alati kojima se prenosi poruka od policijske organizacije do ciljane javnosti. S tim u vezi, policijske organizacije alate koje će upotrijebiti za navedeno prilagođavaju potrebi i koriste ih u zavisnosti od ciljane javnosti kojoj se obraća, ali i o željenom doseg odaslane poruke iz policijske organizacije. Kao osnovni alati koji se koriste u policijskim odnosima s javnošću, ovdje ćemo izdvojiti, one koji se trenutno i najviše koriste, i to: neposredan kontakt; telefon; SMS; elektronska pošta; izjava za javnost; izvještaj za medije; konferencija za medije; intervjui, izjave; uključivanje u radijske i televizijske emisije („uživo“); saopštenja za javnost, obavještenja, reagovanja, demantiji, ispravci; izvještaji o radu (mjesečni, tromjesečni, polugodišnji, godišnji); posebno web portal i društvene mreže (za vanjske i unutaršnje ciljane javnosti); interni glasnik (s vremenom ove alate treba usmjeriti i ka vanjskim ciljanim javnostima); bilteni, brošure, flajeri; prezentacije; promotivni materijali i drugo. Ovdje se kao komunikacijski alat mogu dodati svi mediji, s obzirom da su mediji glavni posrednici policije i drugih ciljanih javnosti, odnosno građana.

2.2. Aktivnosti u policijskim odnosima s javnošću

Na različitim nivoima policijskog rada, policijski odnosi s javnošću podrazumijevaju provođenje velikog broja raznovrsnih aktivnosti, koje smo i ranije pominjali, ali ćemo posebno izdvojiti, sljedeće: a) interna komunikacija (komunikacija sa zaposlenicima, interni časopis, *newsletter*, intranet i sl.); b) organizacijski odnosi s javnošću (komunikacija u korist cijele policije, godišnji izvještaji, konferencije, kritičke izjave, vizualni identitet, slike i sl.); c) odnosi s medijima (komunikacija sa novinarima, stručnjacima, urednicima lokalnih nacionalnih međunarodnih i stručnih medija, uključujući novine, časopise, radio, TV i internet, objave za medije, organizovanje fotografisanja, video vijesti, neslužbeno informisanje (brifing), konferencije za novinare, događaji za medije; d) “*Business to Business*” odnosi (komunikacija sa ostalim ministarstvima i policijama, partnerskim službama i institucijama, konferencije, međunarodni skupovi, bilateralni sastanci, koordinacije, izložbe, sajmovi, poslovna događanja, bilteni; e) poslovi od javnog značaja (komunikacija sa političkom javnošću, lokalnim ili nacionalnim političarima, parlamentarnim odborima, promatranje političkog okruženja, prezentacije, informisanje, zatvoreni sastanci, javni govori i dr.); f) odnosi sa zajednicom/društvena odgovornost policije (komunikacija s lokalnom zajednicom, izabranim zastupnicima, institucijama, komunikacija na lokalnom nivou, izlaganja, prezentacije, pisma, sastanci; g) strateška komunikacija (identifikovanje, analiziranje situacije i rješavanje problema za podršku organizacijskim ciljevima policije, istraživanje, planiranje i provođenje kampanje s ciljem poboljšanja ugleda i policije, javne rasprave o strateškim pitanjima (zakoni, strategije); h) rješavanje krize (komunikacija jasnim porukama u kriznoj situaciji, razgovori s medijima nakon teških krivičnih djela, nesreća i dr.); i) Pisanje tekstova (pisanje za različitu publiku, uz visok stepen pismenosti, objave za medije, bilteni, internetske stranice, godišnji izvještaji; j) organizovanje događanja i izložbi (organizovanje zahtjevnih događanja i izložbi, godišnje konferencije, svečane proslave, izjave za javnost i drugo).

Ovi poslovi su od javnog značaja i podrazumijevaju komunikaciju u korist cijele policije, odnosno komunikaciju sa internom i posebno komunikaciju sa eksternom javnošću. Bitno je istaći da policija strateškom komunikacijom u odnosima s javnošću se identifikuje i analizira situacije, te rješavanje problema u skladu sa dogovorenim strategijama, programima i ciljevima policije, kako bi se imali jasni okviri za adekvatno djelovanje u najtežim slučajevima nastanka složenih krivičnih djela, kada je potrebno preduzimati hitne radnje na smirivanju stanja sigurnosti i informisati javnost o nastaloj situaciji, kao i preduzetim mjerama i radnjama.

Ne upuštajući se dalje u obrazlaganja aktivnost koje se mogu preduzimati u policijskim odnosima s javnošću, možemo reći da se odnosi s javnošću u

policiji obavljaju kroz međusobno povezane sadržaje, planski jasno određene kroz izvršavanje policijskih poslova i zadataka.

U narednom dijelu rada ćemo ukazati na osnovne specifičnosti koje nastaju u policijskim odnosima s javnošću u slučajevima nastanka složenih krivičnih djela, gdje je iste potrebno naučno verifikovati i značajno pravno-zakonski regulisati kako bi se ova oblast uredila, gdje bi se izbjeglo svako kršenje zakona a i kršenja ljudskih prava.

3. SAOPŠTAVANJE INFORMACIJA JAVNOSTI O KRIVIČNIM DJELIMA I KRIMINALISTIČKIM ISTRAGAMA

Posebnu ulogu i odgovornost u policijskim odnosima s javnošću ima policija u slučaju izvršenja složenih i teških krivičnih djela koje za posledicu imaju iznenadno i visoko uznemirenje javnosti. Posebno krivična djela koja u koja u sebi sadrže elemente nasilničkog kriminaliteta (ubistva, silovanja, spolna zloupotreba i incest, teška razbojništva, terorizam, napad na ovlaštena službena lica i sl.) uveliko uznemiruju javnost-građane i tada je potrebno na njih djelovati u cilju smirivanja stanja odnosno podizanja osjećaja sigurnosti građana. Kada se dogode takva krivična djela, može se pretpostaviti da će izazvati veliko interesovanje medija. U tim slučajevima na mjestu događaja policija preduzima niz mjera i radnji koji između ostalog podrazumijevaju obezbjeđenje lica mjesta što ima za cilj da mjesto izvršenja krivičnog djela na pretrpi bilo kakave promjene prije uviđaja, te da se preduzmu same radnje vršenja uviđaja (O obezbjeđenju lica mjesta, te o uviđaju, vršenju uviđaja i njegovim fazama, više vidi Kresoja M. (2006). *Kriminalistika za osnovno policijsko obrazovanje*, Novi Sad, Yugo-PIRS, str 305 i 312.). Svakako u neočekivanim i iznenadnim događajima javlja se “krizna situacija”, te je potrebno odgovoriti na mnogobrojne izazove i zahtjeve.

Postupanje sa informacijama koje se saopštavaju javnosti u takvim slučajevima se svakako moraju prethodno usklađivati između policije i tužilaštva (predmetnog tužioca), te ih kao takve i plasirati u javnost. Ovdje treba poći od toga da građani imaju pravo da budu informisani o krivičnom djelu koje u većoj ili manjoj mjeri uznemirava javnost, te o njegovim efektima, kao i o radu policije. Prije svega javnost ima pravo na informacije o tome da li su, od strane policije, preduzete sve mjere i radnje kako bi se upotpunosti otkrilo i rasvijetlilo krivično djelo kao i radnje koje se preduzimaju na pronalasku izvršioca krivičnog djela, te o preduzetim mjerama i radnjama na uspostavljanju narušenog bezbjednosnog stanja. Potrebno je imati u vidu da takva krivična djela predstavljaju važnu vijest i privući će prilično veliku medijsku pažnju (Detaljnije vidi Smjernice u odnosima s medijima Ministarstva unutrašnjih poslova R. Hrvatske, avgust 2011.)

Novinari, veoma brzo saznaju za ista, te iznose različite informacije o tome. S tim u vezi pojavljuje se to da se atraktivnošću u ekskluzivnim informacijama,

iznošenjem ličnih stavova, falsifikovanih podataka, i nepouzdatih izvora, doprinosi dezinformacijama i pojačavanju straha kod građana, te pojačavanju ukupnog negativnog efekta izazvanog takvim krivičnim djelom. Svakako "atraktivnost" izvršenog krivičnog djela, odnosno "*modus operandi*", kao i mistifikacija, odnosno ne pružanje informacija od policije odnosno tužilaštva, doprinosi da se pojedinci i grupe uključuju u tumačenje događaja i iznoseći svoje poglede, mišljenja i stavove doprinose još većoj negativnoj posljedici djela.

Sve navedeno zahtijeva policijsko "medijsko pokrivanje" kako samog događaja tako i informacija koje se planski od strane policije puštaju u javnost, putem sredstava informisanja. Potrebe nalažu da u takvim slučajevima policija, putem svojih ovlaštenih predstavnika (ovlaštenih rukovodilaca, tužilaca, službenika u odsjecima za odnose s javnošću, odnosno glasnogovornika-portparola) djelotvorno upravlja policijskim odnosima s javnošću. Informacije se moraju pravilno procesuirati, kategorizirati i dostavljati medijima, u što kraćim vremenskim intervalima (Više o pripremi informacije o krivičnom djelu za plasiranje medijima vidi Korajlić N. (2012.), *Istraživanje krivičnih djela*, Pravni fakultet, Sarajevo, str. 85.). Shodno tome, apsolutno je nužno (i ranije) utvrditi sisteme i protokole javnog informisanja kako bi se javnosti prenosile informacije blagovremeno, istinito, kvantitativno i kvalitativno o mjerama koje policija preduzima. Ukazujemo da je veoma neophodno da se u javnosti pojavljuje jedan službenik koji iznosi informacije kako bi se osigurala standardizacija i usklađenost. Radnje koje preduzima glasnogovornik-portparol (ovde se podrazumijeva da je policija već ima ili je ranije odabrala i propisala poslove i zadatke, kao i okvir rada i djelovanja glasnogovornika-portparola, koji svojim postupanjima treba da doprinese uspostavljanju što kvalitetnijeg odnosa sa medijima i javnošću), odnosno ovlašteni policijski službenik, (na primjer usmeno informisanje na licu mjesta krivičnog djela te pisani dokumenti sa informacijama o pojedinim krivičnim postupcima koji se daju novinarima „ad hoc“), takođe moraju prolaziti izrađene ranije procedure. Isto tako policijska organizacija treba da omogući portparolima da u ime policije saopštava takve informacije. Informacije do takvog službenika dolaze iz čitavog niza izvora, ali samo odobrene, zvanične, tačne i provjerene informacije mogu biti iznešene u javnost i saopštavane medijima. Shodno tome, apsolutno je nužno (i ranije) utvrditi sisteme i protokole javnog informisanja kako bi se javnosti prenosile informacije blagovremeno, istinito, kvantitativno i kvalitativno o mjerama koje policija i druge državne institucije preduzimaju i koje su preduzele, a da se pri tome svede na minimum uloga medijskih špekulacija tokom izvještavanja. Od ključne je važnosti da lica koja donose odluke i koja saopštavaju informacije adekvatno „odvagaju“ količinu i kvalitet informacija.

Treba imati na umu da će mediji-novinari uvijek tražiti informaciju više, ali je potrebno dati svim novinarima istu količinu i kvalitet informacije bez favorizovanja pojedinih medija. Svakako ukoliko je to moguće potrebno je

informacije prosljeđivati pismeno u vidu saopštenja za javnost, te iste postavljati na web sajt policijske agencije, koje bi mediji i preuzimali. Kroz sve ranije navedene aktivnosti policija mora hitno postupati, te preduzimati mjere i radnje kako ne bi povrijedili ljudskih prava žrtva krivičnih djela, posebno kada su u pitanju maloljetne žrtve krivičnih djela (npr. krivičnih djela silovanja, nasilja u porodici i sl.), ljudska prava izvršilaca krivičnih djela posebno kroz nedovoljno poštivanje „presumpcije nevinosti“, kao i podataka koji se odnose na maloljetnike kao izvršioce krivičnih djela, te informacija o krivičnom djelu (načinima izvršenja krivičnih djela, dokaza pronađenih u istragama i slično).

Nakon završenih aktivnosti i prestankom postojanja prvobitne “krizne situacije” potrebno je sačiniti cjelokupnu informaciju za medije i javnost ili održati pres konferenciju, te javnost upoznati o svim preduzetim radnjama kao i radnjama koje će se u narednom periodu preduzimati kako ne bi došlo do novih krivičnih djela, te šta policijske agencije i tužilaštva preduzimaju na pronalasku izvršilaca tih krivičnih djela.

Saopštavanje informacija iz kriminalističkih istraga u osnovi je “lakše” s obzirom da u takvim istragama policija može planski, u datim vremenskim intervalima, informisati javnost o preduzetim radnjama u istrazi. Shodno tome u kreiranju saopštenja postoji dovoljno vremena da se obrati pažnja i maksimalno ispoštuju zakonske odredbe i ljudska prava osoba u kriminalističkim istragama. Svakako te informacije koje se pružaju, moraju biti usklađene i odobrene od strane predmetnog tužioca (vidi član 7. (informisanje javnosti) Zakona o Policiji Brčko distrikta BiH (Službeni glasnik BD, broj 31/09)).

4. SAOPŠTAVANJE JAVNOSTI INFORMACIJA O ŽRTVAMA I IZVRŠIOCIMA KRIVIČNOG DJELA

Policijsko saopštavanje informacija javnosti o krivičnim djelima i istragama mora u sebi sadržavati prije svega sve mehanizme zaštite ljudskih prava. Ono čime se u osnovi policija mora baviti u ovoj oblasti podrazumijeva zaštitu ljudskog dostojanstva koje ni u kom slučaju nebi trebalo biti od strane policije povrijeđeno. “Dostojanstvo čovjeka je unutarnji i istodobno socijalni zahtjev za vrednovanjem i poštovanjem koji pripadaju svakom čovjeku. Dostojanstvo je svakom čovjeku urođeno i ne može se izgubiti. Dostojanstvo pripada i nerođenom i mrtvom čovjeku. Ako poštuje dostojanstvo čovjeka, država mora izostaviti sve što šteti tom dostojanstvu. Znači, država mora stalno respektirati čovjeka kao osobu, ne smije od njega napraviti objekt koji stoji na raspolaganju za državno djelovanje i ne smije ga zloupotrebiti kao sredstvo za postizanje cilja. Da bi zaštitila dostojanstvo čovjeka, država mora raditi sve da bi se spriječila povrede tog dostojanstva - čak i preko trećeg (...).” [preuzeto iz: Hermann Avenarius, Mali pravni rječnik, Bonn 1991., dostupno na: <http://www>.

dadalos.org /kr/Menschenrechte/ Grundkurs_MR3/ GRUNDK 3. HTM#Pers%C3%B6nlichkeitsrechte].

Osim toga informišući javnost policija ne smije huškati ili podsticati mržnju ili nejednakost po bilo kom osnovu etničke pripadnosti, nacionalnosti, rase, religije, pola, seksualne orijentacije, bilo koje fizičke ili mentalne bolesti ili onesposobljenosti. Kako bi dali neke osnovne napomene u policijskom informisanju javnosti o krivičnim djelima i policijskim istragama ovdje ćemo iznijeti neka razmišljanja o policijskom iznošenju u javnost informacija o punoljetnim izvršiocima krivičnih djela i punoljetnim žrtvama krivičnih djela, te posebno o maloljetnim izvršiocima krivičnih djela i maloljetnim žrtvama krivičnih djela.

4.1. Saopštavanje javnosti informacija o punoljetnim izvršiocima i žrtvama krivičnog djela

Kada su u pitanju punoljetne osobe kao izvršioc krivičnih djela, sagledavanjem dostupnih policijskih saopštenja za javnost, većeg broja policijskih organizacija, možemo reći da u ovoj oblasti postoji veoma šarolika upotreba ličnih podataka tih osoba. Bez obzira da li se radi o osobi za koje se provodi istraga za određeno krivično djelo ili osobi za koje postoje osnovi ili osnovana sumnja da je izvršilo krivično djelo, u saopštenjima za javnost, iznose se inicijali žrtava i inicijali izvršilaca krivičnih djela, te drugi podaci. Ono što može da bude zabrinjavajuće jeste da pojedine policijske organizacije pored inicijala žrtve i izvršioca krivičnog djela iznose cjelokupne generalijske podatke, odnosno datum i mjesto rođenja, mjesto prebivališta, kao i druge pojedinosti, pritom ne uzimajući u obzir „presumpciju nevinosti“ za izvršioca krivičnog djela (više o presumpciji nevinosti u policijskim odnosima s javnošću vidi Emkić H. (2012.), Pretpostavka (presumpcija) nevinosti u policijskom izvještavanju javnosti o počinjenim krivičnim djelima i policijskim istragama, *Zbornik radova*, Internacionalna asocijacija kriminalista, Banja Luka.), kao i moguću stigmatizaciju žrtve u svom okruženju i na taj način svakako krše ljudska prava ovih osoba. Treba istaći da fotografije i video snimci koji sačini policija prilikom izvođenja aktivnosti, i u kojima se otkriva identitet odnosno fizički izgled osumnjičene ili optužene osobe, ne mogu se objavljivati odnosno dostavljati medijima za objavljivanje s obzirom da se na navedeni način vrši povreda pretpostavke-presumpcije nevinosti (Sudska praksa je zauzela stav, da je prikazivanje osumnjičenog u toku istrage kao nesumnjivog izvršioca krivičnog djela suprotno presumpciji nevinosti. Vidi Hajrija, Sijerčić-Čolić, et.al.(2005.), *Komentari zakona o krivičnom postupku u BiH*, Vijeće Evrope, Sarajevo.).

Mišljenja smo da u ovoj oblasti, a imajući u vidu potrebe i obaveze informisanja javnosti, iz policije bi bilo neophodno upućivati izvještaje na način da se za potrebe medija i javnosti, kada su u pitanju punoljetni izvršioc krivičnog djela, upute saopštenja (odnosno daju izjave) sa inicijalima, bez navođenja tačnog datuma rođenja i mjesta rođenja (dakle samo sa godinom rođenja), te bez mjesta prebivališta odnosno dati i šire mjesto prebivališta kao što je opština, grad i sl. Ukoliko je uslijedilo lišenje slobode lica od strane policijskog organa takođe prije nego što se objave informacije za medije poželjno je upoznati porodicu osobe koja je lišena slobode kako ista ne bi tu činjenicu saznala iz sredstava javnog informisanja.

Međutim, kada su u pitanju žrtve krivičnog djela mišljenja smo da bi bilo dovoljno saopštiti podatke o godini rođenja i šire mjesto prebivališta žrtve, bez navođenja inicijala žrtve. Ovdje se posebno mora voditi briga za žrtvu krivičnog djela koja bi u svom okruženju mogla imati posebnu stigmatizaciju ukoliko se iz policije „potvrdi“ da je bila u nekoj vezi sa krivičnim djelom (posebno se ovo odnosi na žrtve seksualnih delikata, nasilja u porodici i sl.), i tu su policijski organi dužni da na posebno osjetljiv način saopštavaju informacije medijima, ne otkrivajući žrtvin identitet, porodične prilike, seksualnu orijentaciju, bolesti, onesposobljenosti i drugo. Kao jedno od ne manje važnih radnji, a prije samog upoznavanja javnosti o žrtvi krivičnog djela potrebno je da policijski službenik koji istupa za medije ili sačinjava saopštenje za javnost provjeri podatak o tome da je porodica žrtve upoznata sa tim da je njihov član, srodnik bio žrtva krivičnog djela, kako prve informacije porodica ne bi dobila iz sredstava informisanja nego od policije, što svakako daje jednu „ozbiljnost“ policije.

4.2. Saopštavanje javnosti informacija o maloljetnim izvršiocima i žrtvama krivičnog djela

U policijskim odnosima s javnošću posebno osjetljiva materija jeste informisanje o krivičnom djelu u kojem je izvršilac ili žrtva istog, maloljenik odnosno dijete. Ovdje se posebno se mora voditi računa ukoliko se radi o djeci, odnosno izvršiocima koji, u skladu sa našim krivično-pravnim odredbama, nisu krivično odgovorna. U skladu sa navedenim, krivični zakoni pod pojmom “dijete” podrazumijeva mlađu osobu koja u vrijeme izvršenja krivnog djela nije imala navršenih 14 godina i prema njoj se ne mogu primjeniti krivične sankcije. Za lica starosne dobi od 14 do 18 godina zakon koristi termin „maloljetnik“. Dakle, prema zakonskim odredbama, lice koje podliježe krivičnoj odgovornosti je starosne dobi iznad 14 godina, s tim da se dopušta mogućnost da se mlađem punoljetnom licu (starosna dob od 18 do 21 godine), odnosno licu koje je kao punoljetno izvršilo krivično djelo, pod određenim uslovima izrekne vaspitna mjera koja se inače izriče prema maloljetnicima. Pod definicijom pojma „dijete,“

Konvencija UN o pravima djeteta (član 1) podrazumjevaju se sva lica koje su mlađa od 18 godina, ukoliko se po zakonu zemlje koji se primjenjuje na dijete punoljetstvo ne stiče ranije.

Maloljetne žrtve i izvršioци krivičnog djela prolaze posebnu proceduru saopštavanja informacija javnosti iz policije i ona bi trebala biti vođena uz konsultacije sa nadležnim tužiocem ili u hitnim slučajevima uz posebnu opreznost.

Svakako, policijski organi neće iznositi bilo kakve podatke o maletniku izvršiocu krivičnog djela osim godine rođenja u bilo kojoj fazi postupka i obrade takvog lica. Navedeno propisano i u Zakonu o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku Brčko distrikta BiH gdje je u članu 7. (zaštita privatnosti) propisano da "Pravo na privatnost maloljetnog učinioca krivičnog djela se poštuje u svim fazama postupka, tako da se u medijima neće objaviti ime i drugi podaci koji otkrivaju identitet maloljetnika, te u članovima 186 stav 7. i 84. stav 1. istog zakona, gdje se propisuje da se „ne smije objaviti tok krivičnog postupka“ imajući u vidu najbolje interese djeteta odnosno maloljetnika (Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, broj 41/11). Isto propisuje i Zakon o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku Republike Srpske.

Kada je u pitanju žrtva krivičnog djela, dakle dijete ili maloljetnik, takođe se neće iznositi bilo kakve informacije o tome koje mogu dovesti do povrede ljudskih prava ovih lica. Svako iznošenje odnosno kršenje ljudskih prava može imati dalekosežne posljedice i uticaja na lice njegovu porodicu. U ovim slučajevima posebno se moraju voditi računa o odredbama koje propisuje Konvencija o pravima djeteta Ujedinjenih naroda. Dakle, policijske organizacije kao institucije od koja ima obavezu (a i od koje se očekuje) da maksimalno štiti prava djece ni u kom slučaju ne bi smjela saopštavati vijesti o djeci kojima bi se ugrozila njihova prava.

5. POLICIJSKI ODNOSI SA JAVNOŠĆU U SLUŽBI PRIKUPLJANJA OBAVIJESTI OD GRAĐANA I MEDIJA O KRIVIČNIM DJELIMA

Kao što smo radnje istakli, transparentnost i javnost rada policije jeste temeljna odlika u demokratskom društvu. Vrijednost policijske organizacije zavisi od njenog ugleda i od kvaliteta odnosa, koje ima sa okolinom odnosno s javnošću. Takve odlike svakako doprinose da javnost-građani imaju povjerenje u „svoju“ policiju, što doprinosi da građani saraduju na partnerskim odnosima sa policijom, te kroz izgrađeno povjerenje dostavljaju informacije policiji, te podnose prijave ili obavijesti o svim aspektima sigurnosnog ugrožavanja zajednice, a posebno o krivičnim djelima, izvršiocima ili potrebnim dokazima. Posredstvom policijskih odnosa s javnošću, policija ostvaruje prevenciju kriminaliteta na određenom području, te edukuje građane u cilju podizanja nivoa sigurnosti, a posebno zaštite

lične i imovinske sigurnosti. Svakako, dobri odnosi policije odnosno policijskih službenika i građana jesu rezultat mnogobrojnih individualnih kontakata, ali i radnji gdje se kroz policijske odnose sa javnošću takvi kontakti produbljuju i moraju iskoristiti i na adekvatan način i gdje se kroz izgrađen imidž i pozitivan integritet „traži“ neophodna pomoć u dostavljanju sigurnosnih informacija.

Složenost dvostranog odnosa u policijskim odnosima s javnošću podrazumijeva da policija ne samo informiše građane nego i da putem svojih mehanizama prikuplja informacije, odnosno edukuje građane i informiše ih kako da policiji dojavu i/ili dostavi različite prijave o ugrožavanju sigurnosti a posebno o krivičnim djelima i njihovim izvršiocima. Važno je da građani postaju informatori policiji, koja opet ima obavezu da u najkraćem mogućem roku pravovremeno djeluje. Nisu rijetki slučajevi da građani pravovremeno obavijeste policiju o krivičnom djelu čije je izvršenje „u toku“ i tada policijski službenici na osnovu tog saznanja zatiču izvršioce krivičnih djela na izvršenju. Dakle, informacije koje dostavljaju građani mogu da se odnose na bilo koje činjenice koje će doprinijeti otkrivanju, razjašnjavanju i dokazivanju određene kriminalne aktivnosti i/ili koje se odnose na krivična djela koja su u toku izvršavanja (te njihovo planiranje i izvršenje, predmeti i tragovi, skrivanje izvršilaca i/ili njegovo kretanje i drugo). To su podaci koji su veoma dragocjeni kada je u pitanju otkrivanje i rasvjetljavanje krivičnih djela posebno nepoznatih izvršilaca i stvaranju uslova za njihovo lišenje slobode.

Bitno je napomenuti da policija mora imati izgrađenu saradnju i sa medijima gdje se poseban oblik rada primjenjuje u slučajevima kada se u javnosti pojave informacije o izvršenju krivičnih djela. Nerijetko, osobe iz kriminalnog miljea, posebno iz organizovanog kriminala koriste masovne medije za slanje poruka zakamufiranih u razne oblike reklama, ponuda, članaka, oglasa i sl. (Korajlić N., opt.cit., str. 78.). Kvalitetan rad policije u oblasti policijskih odnosa s javnošću će svakako uočiti navedeno i o tome upoznati nadležne službe (u okviru policijske organizacije), za suprostavljanje kriminaliteta na navedeno. Isto tako različiti novinski članci kojima se ukazuje na određene osobe da su počinioi krivičnih djela, trebaju se uzimati i provjeravati, ali mogu svakako biti i početna saznanja za policiju i njen naknadni rad. U posljednje vrijeme masovni mediji (posebno internet) se naročito koriste kod traganja za nestalim osobama, trgovine bijelim robljem, prostitucije i pedofilije.

Na kraju je bitno istaći i to da policija putem sredstava informisanja može, a i ovlaštena je, da uz saglasnost tužilaštva, javno raspiše potragu za izvršiocem krivičnog djela ili nagradu za dato obavještenje radi: otkrivanja i hvatanja lica koje je učinilo teže krivično djelo; pronalaženja nestalog lica; razrješavanja drugih slučajeva kada su obavještenja neophodna u obavljanju poslova. Sve navedeno značajno utiče na to da policija razvijajući adekvatne radnje u policijskim odnosima s javnošću bude znatno efikasnija u ukupnom suprostavljanju kriminalitetu.

6. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Deskriptivnim prikazom policijskih odnosa s javnošću, odnosno njegovih specifičnosti sa kriminalističkog aspekta, pokušali smo dati osnovne naznake o radu policije u ovoj oblasti. Da se uočiti da policija svojim blagovremenim, pravilnim i jasnim policijskim informisanjem javnosti, može djelovati na stanje sigurnosti narušeno teškim i složenim krivičnim djelima. Policija kao organizacija koja je nadležna da prikupljanja informacije o kriminalitetu, ima, između ostalog, zadaću da putem svojih policijskih odnosa s javnošću, dostavlja potrebne informacije javnosti i kroz iste ih upoznaju o svim aspektima zaštite od krivičnih djela i prevencije njihovog nastanka, te u određenim slučajevima nastanka teških krivičnih djela, da hitno, pravovremeno, istinito, kvantitativno i kvalitativno informiše javnost o krivičnom djelu, mjerama koje policija i druge državne institucije su preduzele i preduzimaju na saniranju posljedica (kao i otklanjanju uzroka za nastanak novih takvih djela) i slično. Na drugoj strani, policija mora preduzimati maksimalne mjere i radnje na poštivanju svih ljudskih prava osoba koja u određenom slučaju i na različite načine obrađuje u preduzimanju istražnih radnji ovih krivičnih djela (osumnjichenih učinilaca krivičnih djela odnosno optuženih osoba za krivično djelo) i to tokom cijelog odvijanja krivičnog postupka.

Svakako kroz pojedina razmišljanja i ukazivanja na moguće probleme, koji mogu nastati u informisanju javnosti, pokušali smo dati i neke odgovore i pravce djelovanja u ovoj oblasti kojih bi se policija trebala pridržavati u ovakvim slučajevima. Ove posebne potrebe nalažu jasno preciziranje odnosa u ovoj oblasti, kojim je potrebno jasno precizirati ko, kada, gdje, kako i koliko informacija iznosi o istražnim radnjama u teškim i složenim krivičnim djelima.

Dakle, cilj nam je bio ukazati na potrebu donošenja:

- jasnih planova postupanja u policijskim odnosima s javnošću,
- jasnih procedura saopštavanja informacija o krivičnim djelima,
- jasnih upustava ko, kada, gdje, kako i koliko informacija iznosi u javnost.

Sve navedeno upućuje nas na zaključak da policija, kao i ukupan sistem sigurnosti, bi trebao više pažnje posvetiti blagovremenom, jasno definisanom i jedinstvenom informisanju građana, u oblasti kriminaliteta i na taj način ublažiti ukupne efekte koje izaziva ova negativna pojava u društvu.

LITERATURA

1. Blek S. (2003.), *Odnosi s javnošću*, Clio, Beograd.
2. Emkić H. (2012.), Pretpostavka (presumpcija) nevinosti u policijskom izvještavanju javnosti o počinjenim krivičnim djelima i policijskim istragama, *Zbornik radova*, Internacionalna asocijacija kriminalista, Banja Luka.
3. Emkić H. (2015.), Policijski odnosi s javnošću u kriznim situacijama, *Zbornik radova*, Međunarodna naučno-stručna konferencija „Dani kriznog upravljanja“, Veleučilište Nova Gorica.
4. Kresoja M. (2006.), *Kriminalistika*, Yugo-pirs. Novi Sad.
5. Kresoja M., Emkić H. (2014.), Policijsko informisanje javnosti o nasilničkom kriminalitetu, *Zbornik radova*, Naučno-stručni skup „Nasilnički kriminalitet u aktuelnom vremenu i metode suprostavljanja“, Internacionalni univerzitet Brčko distrikt BiH, Brčko.
6. Pečar J., Skalar V. (1973.), *Milicionarski odnosi sa javnošću*, Savezni sekretarijat za unutrašnje poslove, Beograd.
7. Tomić Z. (2008.), *Odnosi s javnošću- teorija i praksa*, Synopsis, Zagreb.
8. Sijerčić-Čolić H., et al. (2005.), *Komentari zakona o krivičnom/kaznenom postupku u Bosni i Hercegovini*, Vijeće Evrope, Sarajevo
9. Miroslavljević M. (2008.), *Odnosi s javnošću*, Grafid, Banja Luka.
10. Kunczik M., Zipfel, A. (2006.), *Uvod u znanost o medijima i komunikologiju*, Zaklada Fridrih Ebert, Zagreb.
11. Krstić O. (2005.), *Kriminalistička prevencija i prognostika*, Grafomark, Banja Luka.
12. Korajlić N. (2012.), *Istraživanje krivičnih djela*, Pravni fakultet, Sarajevo.
13. Gaćeša D. (1998.), *Policija: nadležnost, organizacija, rukovođenje*, Glas srpski, Banja Luka.
14. Vujaklija M. (1980.), *Leksikon stranih riječi i izraza*, Prosvjeta, Beograd
15. Modly, D., Korajlić, N., *Kriminalistički rječnik*, Centar za kulturu i obrazovanje, Tešanj, 2002.
16. Ustav Bosne i Hercegovine, JP NIO Službeni list BiH, Sarajevo, 1999.
17. Zakon o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH, br. 3/2003., 36/2003, 26/2004., 63/2004. i 13/2005)
18. Krivični zakon Bosne i Hercegovine (Službeni list BiH broj 3/03., 32/03., 37/03., 54/04., 61/04 i 30/05.)
19. Zakon o zaštiti ličnih podataka BiH (Službeni glasnik BiH, broj 49/06)
20. Zakon o Policiji Brčko distrikta BiH (Službeni glasnik BD, broj 31/09)
21. Zakon o medijima, (Narodne novine RH, br. 59/04)
22. Zakon o policijskim službenicima Brčko distrikta BiH (Sl. glasnik Brčko distrikta BiH 41/07)
23. Pravilnik o odnosima s javnošću Policije Brčko distrikta BiH, april 2005.

24. Strategija za odnose s javnošću i informisanje za period 2011-2015. godina , Tužilaštvo Brčko distrikta BiH, maj, 2011.
25. Instrukcija o standardnim procedurama ostvarivanja odnosa s javnošću Granične policije BiH
26. Kodeks za štampu Bosne i Hercegovine, Vijeće za štampu BiH,
27. www.vzs.ba
28. www.dadalos.org/
29. www.granpol.gov.ba/
30. www.unicef.hr

SUMMARY:

SPECIFICS OF POLICE PUBLIC RELATIONS: CRIMINAL SCIENCE ASPECTS

Policing in a democratic society includes transparency in its work, where the Police have the obligation and in certain situations as well the need, to inform the public promptly on events (criminal acts) of police interest and which in the given time influence the overall safety situation. Having in mind the significance of the police work within a state, and the complexity of police tasks and duties which primarily reflects in the fight against crime, a modern police have the need to, within its organization, among others, to establish modern police relations with the public which will satisfy the legal and criminal aspects of such relations, which contain numerous legal limits, i.e. normativeness of regulations which are more expressed than in other areas of public relations, finding the balance between transparency and open public informing and preserving the confidentiality of data and information which are important for the criminal investigation or conducting other police tasks, respecting human rights, especially the rights of sensitive groups (children, women, victims of criminal acts and similar), acting in crisis situation because severe criminal acts and other safety events often take forms of a crisis, therefore require good quality and crisis communication.

Therefore, police public relations represent a very complex area of the police work and requires more and more from the police clear, legal, criminal regulation and action, so that the public can be provided sufficient (quantitative and qualitative) information during any phase of the criminal investigation i.e. criminal procedure.

This paper processes the multidiscipline of police public relations as well as its criminal specifics, which are different than the public relations of other state organizations and private companies.

Key words: Police, police public relations, criminal science.